TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2013. gada 30. maijā *

LESD 107. panta 1. punkts — Valsts atbalsts — "Valsts līdzekļu" jēdziens — "Valsts vainojamības" jēdziens — Lauksaimniecības nozares starpprofesiju organizācijas — Atzītas organizācijas — Kopīgi pasākumi, ko šīs organizācijas noteikušas profesijas interesēs — Finansējums no iemaksām, ko brīvprātīgi noteikušas minētās organizācijas — Administratīvs akts, kurā ir noteikts, ka šīs iemaksas ir obligātas visiem attiecīgās lauksaimniecības nozares speciālistiem

Lieta C-677/11

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Conseil d'État* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2011. gada 28. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2011. gada 29. decembrī, tiesvedībā

Doux Élevage SNC ,

Coopérative agricole UKL-ARREE

pret

Ministère de l'Agriculture, de l'Alimentation, de la Pêche, de la Ruralité et de l'Aménagement du territoire ,

Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF) .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), D. Švābi [*D. Šváby*] un K. Vajda [*C. Vajda*],

ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs V. Turē [*V. Tourrès*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2012. gada 15. novembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *Doux Élevage SNC* vārdā – *P. Spinosi*, *M. Massart* un *D. Lechat*, advokāti,

— *Coopérative agricole UKL-ARREE* vārdā – *P. Spinosi*, advokāts,

* Tiesvedības valoda – franču.

— *Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)* vārdā – *H. Calvet*, *Y. Trifounovitch*, *C. Rexha* un *M. Louvet*, advokāti,

— Francijas valdības vārdā – *E. Belliard*, kā arī *G. de Bergues*, *J. Gstalter* un *J. Rossi*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *B. Stromsky* un *S. Thomas*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2013. gada 31. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LESD 107. panta 1. punktu, kurš attiecas uz valsts atbalstu, un it īpaši "valsts līdzekļu" jēdzienu šajā tiesību normā.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *Doux Élevage SNC* un *Coopérative agricole UKL-ARREE*, sabiedrībām, kas darbojas tītaru ražošanas un audzēšanas lauksaimniecības nozarē, un kompetentajām valsts iestādēm par to, vai ir likumīgs šo iestāžu lēmums, ar kuru par obligātu visiem šīs nozares speciālistiem noteikts nolīgums, kas noslēgts minēto nozari pārstāvošas starpprofesiju organizācijas ietvaros, kurā noteiktas iemaksas kopējo pasākumu, ko noteikusi šī organizācija, finansēšanai.

Francijas tiesības

3 Ar 1975. gada 10. jūlija Likumu Nr. 75–600 par lauksaimniecības starpprofesiju organizācijām (*loi n° 75–600 relative à l'organisation interprofessionnelle agricole*, 1975. gada 11. jūlija *JORF*, 7124. lpp.) tika panākta starpprofesiju vienotība šajā nozarē tādā nozīmē, ka dažādas profesionālas organizācijas, kopā sauktas "amatu saimes", kas visvairāk pārstāv lauksaimniecības nozari, var apvienoties starpprofesiju grupā. Šī likuma noteikumi ir kodificēti Lauku un jūras zivsaimniecības kodeksā [*Code rural et de la pêche maritime*] (turpmāk tekstā – "Lauku kodekss"), kura atbilstošie noteikumi – redakcijā, kas bija piemērojama pamatlietas faktiem, – ir minēti tālāk.

4 L. 611.–1. pantā ir paredzēts:

"*Conseil supérieur d'orientation et de coordination de l'économie agricole et alimentaire* [Augstākā lauksaimniecības un pārtikas ekonomijas vadības un koordinācijas padome], kas sastāv no ieinteresēto ministriju, lauksaimniecības produktu ražošanas, lauksamniecības produktu pārstrādes un tirdzniecības nozaru, pārtikas produktu amatniecības un tirdzniecības, patērētāju un apkārtējās vides aizsardzības pilnvaroto asociāciju, lauksaimniecības īpašumu, lauksaimniecībā un pārtikas ražošanā nodarbināto arodbiedrību pārstāvjiem, piedalās tirgu organizācijas un produkcijas orientēšanas politikas noteikšanā, īstenošanā, koordinācijā, ieviešanā un izvērtēšanā.

Tās kompetencē ir visi jautājumi par lauksaimniecības ražošanu, agropārtiku, agrorūpniecību un mežiem.

[..]"

5 L. 632.–1. pantā ir noteikts:

"I. – Pēc savas iniciatīvas starpprofesiju organizācijās izveidoto lielāko lauksaimniecības produktu ražošanas – un attiecīgā gadījumā – pārstrādes, tirdzniecības un izplatīšanas starpprofesiju organizāciju grupu kvalitāti var izvērtēt kompetentās valsts iestādes pēc tam, kad saņemts *Conseil*

supérieur d'orientation et de coordination de l'économie agricole et alimentaire atzinums vai nu par valsti, vai ražošanas apgabalu, pēc noteikta produkta vai produktu grupas, it īpaši paredzot starpprofesiju nolīgumu noslēgšanu, vienlaikus:

— lai starp tām īstenotu un veicinātu līgumsaistības;

— lai ieguldītu tirgus pārvaldībā tirgum proporcionālu uzraudzību, labāk pielāgojot produktus kvantitatīvi un kvalitatīvi un tos popularizējot;

— lai lietotāju un patērētāju interesēs stiprinātu pārtikas drošību, it īpaši produktu izsekojamību.

Starpprofesiju organizācijas var īstenot arī citus mērķus, it īpaši:

— lai veicinātu sektora ekonomiskā potenciāla saglabāšanu un attīstību;

— lai veicinātu nepārtikas produktu reģenerācijas attīstību;

— lai piedalītos starptautiskos attīstības pasākumos;

[..]

II. – Starpprofesiju organizācija var tikt atzīta vienīgi atbilstoši produktiem vai produktu grupām. Kad valsts starpprofesiju organizācija tiek atzīta, reģionālas starpprofesiju organizācijas izveido šīs valsts starpprofesiju organizācijas komitejas un tiek tajā pārstāvētas.

[..]"

6 L. 632.–2.-I pantā ir noteikts:

"Var tikt atzītas tikai starpprofesiju organizācijas, kuru statūtos ir paredzēta samierināšanas iestādes iecelšana iespējamo strīdu starp profesionālo organizāciju biedriem izskatīšanai saistībā ar starpprofesiju nolīgumu piemērošanu [..].

Atzītas starpprofesiju organizācijas var sniegt konsultācijas par uz tām attiecināmo nozaru politikas pamatnostādnēm un pasākumiem.

Tās piedalās valstu un Kopienas ekonomikas politikas īstenošanā un var saņemt prioritātes valsts atbalsta piešķiršanā.

Tās var apvienot patērētāju un nozares uzņēmumu darbinieku pārstāvniecības organizācijas pienācīgai savu uzdevumu izpildei.

Starpprofesiju organizācijas atzīšanas un tās atņemšanas nosacījumi tiek noteikti *Conseil d'État* [Valsts padomes] dekrētā."

7 Pēc 2010. gada 27. jūlija Likuma Nr. 2010–874 par lauksaimniecības un zvejas modernizēšanu (*loi n° 2010–874 de modernisation de l'agriculture et de la pêche*, 2010. gada 28. jūlija *JORF*, 13925. lpp.) pieņemšanas, kas notika pēc faktiem pamatlietā, L. 632.–2.-I panta trešā daļa tika svītrota.

8 Saskaņā ar L. 632.–2.-II pantu:

"Nolīgumi, ko noslēgusi kāda no konkrētām attiecīgajam produktam atzītām starpprofesiju organizācijām [..] un kas ir paredzēti piedāvājuma pielāgošanai pieprasījumam, nevar ietvert konkurences ierobežojumus [..].

Šos nolīgumus pieņem vienbalsīgi visi starpprofesiju organizāciju locekļi saskaņā ar L. 632.–4. panta pirmās daļas noteikumiem [..].

Par šiem nolīgumiem pēc to noslēgšanas un pirms to stāšanās spēkā paziņo lauksamniecības ministram un ekonomikas un konkurences lietu ministram. Ziņojums ar šo iestāžu secinājumiem tiek publicēts *Bulletin officiel de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* [Oficiālajā konkurences, patēriņa un krāpšanas apkarošanas biļetenā].

[..]"

9 L. 632.–3. panta teksts ir šāds:

"Visus nolīgumus vai to daļu, ko noslēgusi kāda no atzītām starpprofesiju organizācijām, uz noteiktu laiku var pagarināt kompetenta valsts iestāde, ja tajos ar tipveida līgumiem tiek uzsāktas kampaņas vai kopīgi pasākumi vai tie attiecas uz kopējām interesēm, kas atbilst vispārējām interesēm un ir saderīgi ar kopējiem lauksaimniecības politikas noteikumiem, it īpaši, lai veicinātu:

1) zināšanas par piedāvājumu un pieprasījumu;

2) piedāvājuma pielāgošanu un koriģēšanu;

3) valsts kontrolētu tirdzniecības, cenu un maksāšanas noteikumu ieviešanu. Šī tiesību norma nav piemērojama mežkopības produktiem;

4) produktu kvalitāti: šim nolūkam nolīgumos tostarp var paredzēt izstrādes un ieviešanas noteikumus par kvalitātes kontroli un noteikšanas, iesaiņošanas, pārvadāšanas un noformēšanas noteikumiem, ja nepieciešams, – līdz preču mazumtirdzniecības posmam; cilmes vietas nosaukumiem šajos nolīgumos tostarp var paredzēt kvalitātes kontroles procedūru īstenošanu;

5) starpprofesiju attiecības attiecīgajā nozarē, tostarp ieviešot tehniskos standartus, piemērotā pētījuma, eksperimentēšanas un attīstības programmas un veicot ieguldījumus šo programmu ietvaros;

6) informāciju par nozari un produktiem, kā arī to popularizēšanu iekšējā un ārējā tirgū;

7) kopējus pasākumus, lai cīnītos ar riskiem un neskaidrībām, kas saistītas ar lauksaimniecības un pārtikas produktu ražošanu, pārstrādi, tirdzniecību un izplatīšanu;

8) cīņu ar kaitīgiem organismiem L. 251.–3. panta izpratnē;

9) nepārtikas produktu reģenerācijas attīstību;

10) dalību starptautiskos attīstības pasākumos;

11) līgumattiecību veidošanu starp profesiju locekļiem, ko pārstāv starpprofesiju organizācija, tostarp ieviešot standarta nolīgumos standarta klauzulas par saistībām, cenu noteikšanas kārtību, piegāžu grafiku, līgumu spēkā esamības termiņu, apakšējās cenu robežas principu, tirdzniecības nosacījumu pārskatīšanas kārtību lauksaimniecības izejvielu cenu būtisku svārstību gadījumos, kā arī par apjoma regulēšanas pasākumiem, lai piedāvājumu pielāgotu pieprasījumam."

10 Kopš 2010. gada 27. jūlija Likuma Nr. 2010–874 pieņemšanas šis L. 632.–3. pants ir izteikts šādā redakcijā:

"Visus nolīgumus vai to daļu, ko noslēgusi kāda no atzītām starpprofesiju organizācijām, uz noteiktu laiku var pagarināt kompetenta valsts iestāde, ja tajos ir paredzēti kopīgi pasākumi vai tie attiecas uz kopējām interesēm, kas atbilst vispārējām interesēm un ir saderīgas ar Eiropas Savienības tiesību aktiem."

Pārējais šī panta teksts, kurš tajā bija iekļauts pirms tam, ir ticis svītrots.

11 L. 632.–4. pantā ir paredzēts:

"Šādus nolīgumus var padarīt vispārpiemērojamus ar nosacījumu, ka starpprofesiju organizācijā pārstāvēto profesiju pārstāvji ar vienbalsīgu lēmumu pieņem to noteikumus. Tomēr nolīgumiem, kas attiecas tikai uz minētajā organizācijā pārstāvēto profesiju daļu, pietiek tikai ar šo profesiju pārstāvju vienbalsīgu lēmumu ar nosacījumu, ka neviena cita profesija pret to neiebilst.

[..]

Ja tiek nolemts tos padarīt vispārpiemērojamus, visiem šīs starpprofesiju organizācijas profesiju pārstāvjiem attiecīgajā ražošanas apgabalā paredzētie pasākumi ir obligāti.

No brīža, kad kompetentā iestāde ir saņēmusi starpprofesiju organizācijas lūgumu lemt par vispārpiemērojamību, tās rīcībā ir divi mēneši. Ja šā termiņa beigās tā nav paziņojusi savu lēmumu, tad lūgums uzskatāms par pieņemtu.

Lēmumi par lūgumu lemt par vispārpiemērojamību noraidīšanu ir jāpamato."

12 L. 632.–6. pantā ir noteikts:

"L. 632.–1. un L. 632.–2. pantā minētajām atzītajām starpprofesiju organizācijām ir tiesības iekasēt no visiem to sastāvā esošo profesiju pārstāvjiem iemaksas, kas paredzētas nolīgumos, kuri atzīti par vispārpiemērojamiem atbilstoši L. 632.–3. un L. 632.–4. pantā noteiktajai procedūrai, kas, neraugoties uz to obligāto raksturu, paliek privāto tiesību saistības.

[..]

Iemaksas var piemērot arī importētajām precēm dekrētā noteiktajā kārtībā. Pēc saņēmējas starpprofesiju organizācijas pieprasījuma šīs iemaksas iekasē muitā par viņu pašu līdzekļiem.

Šīs iemaksas nav atbrīvotas no nodevām pielīdzināmiem maksājumiem."

13 Saskaņā ar L. 632.–8.-I pantu:

"Atzītas starpprofesiju organizācijas katru gadu par savu darbību atskaitās kompetentajām pārvaldes iestādēm un iesniedz:

— finanšu pārskatus;

— darbības pārskatu un pilnsapulču protokolus;

— bilanci par katra vispārpiemērojamā nolīguma īstenošanu.

Tās kompetentajām pārvaldes iestādēm iesniedz visus dokumentus, kurus tās pieprasa, īstenojot savas kontroles pilnvaras."

14 Ar 1976. gada 24. jūnija dekrētu (1976. gada 26. augusta *JORF*, 5143. lpp.) kompetentā administratīvā iestāde atzina privāto tiesību bezpeļņas organizāciju *Comité interprofessionnel de la dinde française (CIDEF)* [Francijas Tītaru starpprofesiju organizāciju] kā lauksaimniecības starpprofesiju organizāciju saskaņā ar Likumu Nr. 75–600. *CIDEF* ir apvienotas četras amatu saimes, proti, "ražošana", "perēšanai paredzēto olu mākslīga perēšana un importēšana, kā arī cilmes šūnas", "kaušana – pārstrāde" un "dzīvnieku pārtika".

15 Saskaņā ar *CIDEF* Statūtu 2. pantu:

"[*CIDEF*] mērķis ir:

— konsolidēt visas profesijas iniciatīvas ar mērķi organizēt un stabilizēt tītaru tirgu;

— šajā saistībā ieviest statistiskās informācijas sistēmu, kas speciālistiem ļautu nepārtraukti uzzināt par ganāmpulka izveidošanu, kautuvēm, krājumiem, ārējo tirdzniecību, saimniecību un pašvaldību patēriņu;

— stabilizēt tītaru ražošanu un tirgu ar pasākumiem attiecībā uz piedāvājuma un pieprasījuma apjomiem;

— piesaistīt nepieciešamos finanšu līdzekļus;

— panākt katras amata saimes ražoto vai tirgoto preču noteikto standartu apstiprinājumu;

— noteikt kā obligātu rakstisku līgumu noslēgšanu starp speciālistiem par produktu piegādi un pakalpojumu sniegšanu. (Komiteja piedāvā ietvarlīgumu paraugus);

— pildīt kontaktpersonas lomu starp valsts un Kopienas iestādēm attiecībā uz amata saimēm kopējām problēmām saistībā ar tītariem;

— [Eiropas Ekonomikas kopienā] izveidot pēc iespējas ciešāku sadarbību ar speciālistiem tītaru nozarē partnervalstīs;

— uzņemties jebkādu lietderīgu iniciatīvu tehnisko un tehnoloģisko problēmu risināšanai un tostarp veikt vajadzīgās pārbaudes;

— nodrošināt, lai visām visa veida putnu gaļas ražošanas nozares amata saimēm vai to daļai būtu pieejami pakalpojumi kopējo interešu jomās. Šo pakalpojumu sniegšana tiek uzticēta Komitejai, rakstiski noslēdzot vienošanos. Par to finansēšanu tiek veikta atsevišķa uzskaite, un to saistībā *CIDEF* nevar atskaitīt līdzekļus no iemaksām, kas saskaņā ar Lauku kodeksa L. 632.–6. pantu ir kļuvušas obligātas."

Pamatlieta, tās priekšvēsture un prejudiciālais jautājums

16 Ar 2007. gada 18. oktobrī parakstīto starpprofesiju nolīgumu *CIDEF* ieviesa starpprofesiju iemaksas, ko maksā katrs tajā pārstāvēto profesiju loceklis. Šis nolīgums tika noslēgts uz trim gadiem. Ar šajā pašā dienā noslēgtu papildlīgumu 2008. gadam šī iemaksa tika noteikta EUR 14 par 1000 tītariem. Ar diviem 2008. gada 13. marta dekrētiem (2008. gada 27. marta *JORF*, 5229. lpp., un 2008. gada 1. aprīļa *JORF*, 5412. lpp.) kompetentie ministri saskaņā ar Lauku kodeksa L. 632.–3. pantu pagarināja starpprofesiju nolīgumu uz trim gadiem un papildlīgumu – uz vienu gadu. Ar jaunu iepriekš minētā starpprofesiju

nolīguma papildlīgumu, kas tika noslēgts 2008. gada 5. novembrī, *CIDEF* nolēma saglabāt tādu pašu starpprofesiju iemaksu arī 2009. gadam. Saskaņā ar Lauku kodeksa L. 632.–4. panta ceturto daļu šis papildlīgums tika pagarināts ar kompetentās iestādes 2009. gada 29. augustā netieši izteiktu pieņemšanas lēmumu, kas tika publiskots ar kompetentās ministrijas atzinumu, kurš publicēts 2009. gada 30. septembrī (2009. gada 30. septembra *JORF*, 15881. lpp.).

17 *Doux Élevage SNC*, *Doux* grupas meitassabiedrība, kas ir pirmā Eiropas putnu gaļas ražotāja, un *Coopérative agricole UKL-ARREE* lūdza *Conseil d'État* atcelt netieši izteikto lēmumu par 2008. gada 5. novembra papildlīguma pagarināšanu, kurš radās 2009. gada 29. augustā tādēļ, ka administrācija nebija sniegusi atbildi par lūgumu pagarināt šo papildlīgumu, kā arī atcelt atzinumu, ar kuru šis lēmums publiskots. Tās norādīja, ka ar 2008. gada 5. novembra papildlīgumu noteiktās starpprofesiju iemaksas, kas ar minēto lēmumu bija noteiktas par vispārpiemērojamām un obligātām visiem starpprofesiju organizācijas speciālistiem, tiek uzskatītas par valsts atbalstu un tādēļ saskaņā ar LESD 108. panta 3. punktu par šo pašu lēmumu iepriekš esot bijusi jāinformē Eiropas Komisija.

18 Pēc 2004. gada 15. jūlija sprieduma pasludināšanas lietā C-345/02 *Pearle* u.c. (Krājums, I-7139. lpp.) valsts tiesa, kas izskata lietu, atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai uzskatīja, ka atzīto starpprofesiju organizāciju noteiktās iemaksas, kas parasti tiek sauktas par "brīvprātīgi obligātām iemaksām" (turpmāk tekstā – "BOI"), lai finansētu šo organizāciju noteiktos kopīgos pasākumus, kā arī administratīvie akti, ar kuriem šīs iemaksas noteiktas kā obligātas visiem attiecīgās nozares speciālistiem, neietilpst valsts atbalsta jēdzienā.

19 Tomēr pēc tam, ņemot vērā dažus Revīzijas palātas apsvērumus, Francijas valdība tiesiskās noteiktības labad paziņoja Komisijai to pasākumu pamatprogrammu, ko varētu īstenot starpprofesiju organizācijas, un pievienoja tai lielāko starpprofesiju organizāciju desmit noslēgtos nolīgumus. Ar 2008. gada 10. decembra lēmumu "Valsts atbalsts Nr. 561/2008 (C(2008) 7846, galīgā redakcija)" Komisija, atsaucoties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *Pearle* u.c., uzskatīja, ka attiecīgie pasākumi ietilpst valsts atbalsta jēdzienā. Tomēr tā konstatēja, ka šo pasākumu finansēšana nerada iebildumus par tirgus kopīgo organizāciju un nepastāv risks, ka tie varētu ietekmēt tirdzniecības nosacījumus, kas būtu pretrunā kopīgām interesēm, un no tā secināja, ka tiem varētu tikt piemērota LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētā atkāpe. Komisija analoģisku secinājumu izdarīja arī divos vēlākos lēmumos. Par visiem šiem lēmumiem gan Francijas Republika, gan noteiktas attiecīgās starpprofesiju organizācijas Vispārējā tiesā cēla prasības to atcelšanai, kas šobrīd tiek izskatītas Vispārējā tiesā.

20 *Conseil d'État* vispirms norāda, ka 2007. gada 18. oktobra starpprofesiju nolīgumu vienbalsīgi pieņēma četras starpprofesiju organizācijā pārstāvētas amatu saimes un ka arī lēmumu 2009. gadā saglabāt starpprofesiju iemaksas ar nemainīgu likmi šīs četras amatu saimes pieņēma vienbalsīgi. Tad tā konstatē, ka papildlīgumā, kas tika parakstīts 2008. gada 5. novembrī, izsmeļoši ir uzskaitītas darbības, kuras var tikt finansētas no *CIDEF* 2009. gadā iekasētajām starpprofesiju iemaksām, kas ir īpaši tītara gaļai raksturīgas paziņošanas darbības "nolūkā uzlabot tēlu un veicināt pārdošanu", kopīgas putnu gaļas reklāmas darbības, ārējo attiecību darbības, pārstāvības darbības Francijas un Eiropas administratīvajās iestādēs un dalība Eiropas putnu gaļas apvienībā, pētījumu veikšanas un patērētāju diskusiju izraisīšana nolūkā noteikt pirkšanas līmeņus, izpētes un kvalitātes nodrošināšanas atbalsta darbības un nozares interešu aizsardzības darbības.

21 Turklāt *Conseil d'État* uzsver, pirmkārt, ka šajā papildlīgumā nav atļauts finansēt darbības, ar kurām tiek īstenota iejaukšanās tītara gaļas tirgū, un, otrkārt, ka šajā papildlīgumā minētās paziņošanas darbības nav nošķirtas atkarībā no preču izcelsmes, un ka no lietas materiāliem neizriet, ka 2009. gadā iekasēto iemaksu daļa būtu paredzēta tikai "Francijas tītara gaļas" reklāmai gan Francijā, gan ārvalstīs.

22 Ņemot vērā šos apstākļus un konstatējumus, kā arī Komisijas iepriekš izklāstīto nostāju, *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai [LESD] 107. pants, ko lasa kopā ar [iepriekš minēto] spriedumu lietā *Pearle* u.c., ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds valsts iestādes lēmums, ar kuru attiecībā uz visām vienas nozares speciālistiem tiek attiecināts tāds nolīgums, ar kuru – tāpat kā ar [*CIDEF*] ietvaros noslēgto nolīgumu – tiek ieviesta iemaksa valsts iestādes atzītas starpprofesiju organizācijas ietvaros, tādējādi to padarot par obligātu, lai būtu iespējams īstenot paziņošanas, reklāmas, ārējo sakaru, kvalitātes nodrošināšanas, izpētes un nozares interešu aizsardzības darbības, kā arī veikt pētījumus un veicināt patērētāju diskusijas, ņemot vērā šo darbību raksturu, to finansēšanas kārtību un īstenošanas nosacījumus, ir saistīts ar valsts atbalstu?"

Par prejudiciālo jautājumu

23 Ar savu prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai valsts iestādes lēmumam, ar kuru uz visiem lauksaimniecības nozares profesijas pārstāvjiem tiek attiecināts starpprofesiju nolīgums, kurā ir noteiktas obligātas iemaksas, lai varētu veikt paziņošanas, reklāmas, ārējo sakaru, kvalitātes nodrošināšanas, izpētes un nozares interešu aizsardzības darbības, piemīt valsts atbalsta aspekts.

24 Vispirms ir jāatgādina, ka LESD 107. panta 1. punktā ir atzīts, ka ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai kas jebkādā citā veidā tiek piešķirts no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

25 LESD 107. panta 1. punktā konstatējums, ka šāds atbalsts nav saderīgs ar iekšējo tirgu, ir pakļauts četriem nosacījumiem. Pirmkārt, tam jābūt saistītam ar valsts intervenci vai vismaz ar valsts līdzekļu izmantošanu. Otrkārt, šai intervencei jābūt tādai, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Treškārt, ar to jātiek radītai priekšrocībai tā saņēmējam. Ceturtkārt, ar to jātiek izkropļotai konkurencei vai radītiem draudiem to izkropļot (iepriekš minētais spriedums lietā *Pearle* u.c., 33. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 Attiecībā uz pirmo no šiem nosacījumiem no Tiesas judikatūras izriet, ka par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē ir atzīstamas tikai tādas priekšrocības, kas tieši vai netieši tiek piešķirtas no valsts līdzekļiem. Proti, šajā noteikumā paredzētā atšķirība starp "valsts piešķirtu atbalstu" un atbalstu, kas piešķirts "no valsts līdzekļiem", nenozīmē, ka visas valsts piešķirtas priekšrocības ir atbalsts neatkarīgi no tā, vai tās tiek finansētas no valsts līdzekļiem vai nē, bet tās mērķis ir vienīgi iekļaut šajā jēdzienā priekšrocības, ko tieši piešķir valsts, kā arī tās, ko piešķir valsts izveidotas vai valsts noteiktas publisko vai privāto tiesību struktūras (2001. gada 13. marta spriedums lietā C-379/98 *PreussenElektra*, *Recueil*, I-2099. lpp., 58. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi LESD 107. panta 1. punktā paredzētais aizliegums principā var ietvert arī atbalstus, ko piešķir atbalsta pārvaldībai valsts izveidotas vai valsts noteiktas publisko vai privāto tiesību struktūras (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Pearle* u.c., 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Tomēr, lai priekšrocības varētu tikt kvalificētas kā atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tām jābūt, pirmkārt, tieši vai netieši piešķirtām no valsts līdzekļiem un, otrkārt, jābūt piedēvējamām valstij (iepriekš minētais spriedums lietā *Pearle* u.c., 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Kā savu secinājumu 37. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ir jānorāda, ka finansēšana no valsts līdzekļiem ir viena no "valsts atbalsta" sastāvdaļām.

29 Šajā ziņā Tiesa iepriekš minētā sprieduma lietā *PreussenElektra* 59. un 61. punktā jau ir konstatējusi, ka valsts tiesiskais regulējums, ar kuru, ieviešot pienākumu iegādāties noteiktas preces par minimālām cenām, tiek sniegtas priekšrocības noteiktiem uzņēmumiem, bet citi uzņēmumi tiek nostādīti neizdevīgā stāvoklī, nav saistīts ar tiešu vai netiešu valsts līdzekļu nodošanu uzņēmumiem, kas ražo šīs preces, un ka šāds pienākums šim tiesiskajam regulējumam nepiešķir valsts atbalsta raksturu.

30 Iepriekš minētā sprieduma lietā *Pearle* u.c. 36. punktā Tiesa, izvērtējot profesionālas organizācijas saviem locekļiem noteiktās iemaksas reklāmas kampaņu finansēšanai, nonāca pie tāda paša secinājuma, tostarp konstatējot, ka, ņemot vērā, ka izdevumi minētās kampaņas sakarā pilnībā tika segti no uzņēmumu, kuri guva labumu no šīs kampaņas, maksājumiem, tās iejaukšanās mērķis nebija radīt priekšrocību, kas varētu izpausties kā papildu nasta valstij vai šai organizācijai.

31 Tāpat minētā sprieduma 37. punktā Tiesa atzina, ka reklāmas kampaņas, par kādu ir runa pamatlietā, organizēšanas un veikšanas iniciatīva piederēja privātai optiķu apvienībai, nevis publisko tiesību iestādei, kura bija tikai instruments piesaistāmo līdzekļu iekasēšanai un izlietošanai vienīgi komerciāla mērķa labā, kuru iepriekš noteikuši attiecīgās nozares speciālisti un kurš nekādā ziņā nebija valsts iestāžu noteiktās politikas daļa.

32 Attiecībā uz iemaksām pamatlietā no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka tās maksā privāto tiesību saimnieciskās darbības subjekti – iesaistītās starpprofesiju organizācijas biedri vai nebiedri, kas tomēr veic saimniecisko darbību attiecīgajos tirgos. Šis mehānisms nav saistīts ar valsts līdzekļu tiešu vai netiešu nodošanu, jo līdzekļi, ko veido šīs iemaksas, pat neiet caur valsts vai citas publisko tiesību vienības budžetu un valsts neatsakās no tādiem līdzekļiem kā nodokļi, maksājumi vai citi līdzekļi, kuriem saskaņā ar valsts tiesību aktiem būtu jābūt ieskaitītiem valsts budžetā. Šīs iemaksas saglabā privāttiesisku raksturu visas to virzības laikā un nesamaksāšanas gadījumā starpprofesiju organizācijai to iekasēšanai ir jāievēro normāla civillietu vai komerclietu tiesvedības kārtība, jo tai nav nekādu valstij raksturīgu prerogatīvu.

33 Nav nekādu šaubu, ka starpprofesiju organizācijas ir privāto tiesību apvienības un nav valsts pārvaldes daļa.

34 Tomēr no Tiesas judikatūras tāpat izriet, ka visos gadījumos nav jānosaka, vai nav notikusi valsts līdzekļu nodošana, lai vienam vai vairākiem uzņēmumiem piešķirta priekšrocība varētu tikt uzskatīta par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē (skat. 2002. gada 16. maija spriedumu lietā C-482/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-4397. lpp., 36. punkts un tajā minētā judikatūra).

35 Tādējādi Tiesa skaidri ir atzinusi, ka valsts resursu jēdziens LESD 107. panta 1. punkta izpratnē ietver visus finanšu līdzekļus, kurus valsts pārvalde var faktiski izmantot savu uzņēmumu atbalstam, neatkarīgi no tā, vai tie ietilpst valsts pastāvīgajos līdzekļos. Līdz ar to, pat ja summas, kas atbilst attiecīgajam pasākumam, pastāvīgi nav Valsts kases rīcībā, ar to, ka tās pastāvīgi ir valsts uzraudzībā un tādējādi kompetento valsts iestāžu rīcībā, ir pietiekami, lai tās tiktu kvalificētas par valsts resursiem (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā Francija/Komisija, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).

36 Tomēr pamatlietā Tiesas iepriekš minētā sprieduma lietā Francija/Komisija 37. punktā noteiktie kritēriji nav izpildīti. Ir skaidrs, ka valsts iestādes nevar faktiski izmantot līdzekļus no attiecīgajām iemaksām pamatlietā, lai atbalstītu noteiktus uzņēmumus. Tieši attiecīgā starpprofesiju organizācija ir tā, kas izlemj, kā izmantot šos līdzekļus, kuri pilnībā tiek veltīti pašas noteikto mērķu sasniegšanai. Tāpat šie līdzekļi nav pastāvīgā valsts uzraudzībā un nav valsts iestāžu rīcībā.

37 Tas, kā dalībvalsts, pieņemot lēmumu attiecināt uz visiem nozares profesijas pārstāvjiem starpprofesiju nolīgumu, var ietekmēt starpprofesiju organizācijas darbību, nevar mainīt šā sprieduma 36. punktā izdarītos konstatējumus.

38 Proti, no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem izriet, ka attiecīgajā tiesiskajā regulējumā pamatlietā kompetentajām iestādēm nav piešķirtas pilnvaras pārvaldīt vai ietekmēt līdzekļu administrēšanu. Turklāt, kā savu secinājumu 71. punktā norādījis ģenerāladvokāts, saskaņā ar valsts kompetento tiesu judikatūru Lauku kodeksa noteikumi, kas reglamentē nolīguma, ar ko tiek ieviestas iemaksas, attiecināšanu uz visu starpprofesiju organizāciju, neļauj valsts iestādēm pakļaut BOI citai kontrolei kā vien likumības un saderības ar likumu kontrolei.

39 Attiecībā uz minēto kontroli ir jānorāda, ka Lauku kodeksa L. 632.–3. pantā nav atļauts nolīguma paplašināšanu padarīt atkarīgu no tādu noteiktu valsts mērķu sasniegšanas, ko paredz un definē valsts iestādes, jo šajā pantā neizsmeļoši ir norādīti ļoti vispārīgi un dažādi mērķi, kuri ir jāveicina starpprofesiju nolīgumam, lai kompetentā administratīvā iestāde to varētu noteikt par vispārpiemērojamu. Šo secinājumu neliek apšaubīt Lauku kodeksa L. 632.–8.-I pantā paredzētais pienākums *ex post* informēt šīs iestādes par BOI izmantošanu.

40 Turklāt Tiesai iesniegtajos lietas materiālos nav nekādu norāžu par to, ka ierosinājums veikt BOI nāktu nevis no pašas starpprofesiju organizācijas, bet no valsts iestādēm. Kā savu secinājumu 90. punktā norādījis ģenerāladvokāts, ir jāuzsver, ka valsts iestādes ir rīkojušās tikai kā "instruments", lai padarītu obligātas iemaksas, ko iedibinājušas starpprofesiju organizācijas pašu noteikto mērķu sasniegšanai.

41 Tādējādi ne valsts pilnvaras atzīt starpprofesiju organizāciju saskaņā ar Lauku kodeksa L. 632.–1. pantu, ne šīs valsts pilnvaras attiecināt uz visiem nozares profesijas pārstāvjiem starpprofesiju nolīgumu saskaņā ar Lauku kodeksa L. 632.–3. un L. 632.–4. pantu neļauj secināt, ka starpprofesiju organizācijas veiktās darbības ir piedēvējamas valstij.

42 Visbeidzot, Komisija apgalvo, ka starpprofesiju organizāciju pasākumi daļēji tiek finansēti no valsts līdzekļiem un ka, ņemot vērā, ka nav atsevišķas valsts un privāto līdzekļu uzskaites, visi starpprofesiju līdzekļi ir "valsts līdzekļi".

43 Šajā ziņā ir jānorāda, ka prejudiciālais jautājums attiecas tikai uz iemaksām, kas veiktas starpprofesiju organizācijas ietvaros, nevis uz citiem iespējamiem līdzekļiem no valsts budžeta.

44 Turklāt, kā savu secinājumu 57. punktā uzsvēris ģenerāladvokāts, privātie līdzekļi, ko izmanto starpprofesiju organizācijas, nekļūst par "valsts līdzekļiem" tikai tāpēc, ka tie tiek izmantoti kopā ar summām no valsts budžeta.

45 Pamatojoties uz iepriekš minēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts iestādes lēmumam, ar kuru uz visiem lauksaimniecības nozares profesijas pārstāvjiem tiek attiecināts nolīgums, kurā – kā starpprofesiju nolīgumā pamatlietā – ir noteiktas iemaksas, kas veicamas valsts iestādes atzītās starpprofesiju organizācijas ietvaros un kas tādējādi padarītas obligātas, lai varētu veikt paziņošanas, reklāmas, ārējo sakaru, kvalitātes nodrošināšanas, izpētes un nozares interešu aizsardzības darbības, nepiemīt valsts atbalsta aspekts.

Par tiesāšanās izdevumiem

46 Attiecībā uz lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

LESD 107. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka valsts iestādes lēmumam, ar kuru uz visiem lauksaimniecības nozares profesijas pārstāvjiem tiek attiecināts nolīgums, kurā – kā starpprofesiju nolīgumā pamatlietā – ir noteiktas iemaksas, kas veicamas valsts iestādes atzītās

starpprofesiju organizācijas ietvaros un kas tādējādi padarītas obligātas, lai varētu veikt paziņošanas, reklāmas, ārējo sakaru, kvalitātes nodrošināšanas, izpētes un nozares interešu aizsardzības darbības, nepiemīt valsts atbalsta aspekts.

[Paraksti]